

UMĚNÍ DAROVAT THE ART OF GIVING

FILANTROPIE A ZÁZRAKY

Je možné i v bezvýchodné situaci najít světlo?

Jak se k pomáhání lidem na okraji dostal otec Šebestián?

A komu a proč splnil přání Johnny Depp?

KRÁTCE

NEBUŽ SRAB

Společnost pro ranou péči spustila 1. prosince kampaň, která si klade za cíl do 31. ledna 2023 získat milion korun na podporu rodin dětí s postižením v raném věku. Získané finance podpoří šanci dětí na specializované vyšetření, konzultaci v rodině nebo pomohou k zajištění potřebné zdravotní pomůcky. Raná péče je poskytována dětem od narození až do sedmi let věku. Pracovníci dojíždí za rodinami a pomáhají rodičům děti rozvíjet. Společnost pomáhá zdarma už třicet let. Působí v deseti krajích a ročně podpoří 800 rodin. Kampaň „Nebuž srab“ můžete podpořit finančně i symbolicky. Sdílejte na Instagramu fotku z vašeho ponoření se do ledové vody, označte ji #nebužsrab a namočte se tak do kampaně spolu se Společností pro ranou péči! www.nebužsrab.cz

IGLOU PRO LIDI BEZ DOMOVA

Iglou je nouzový přístřešek pro lidi bez domova, kteří z různých důvodů nemohou navštěvovat noclehárny. Nejčastěji proto, že mají psa, bojí se nechat věci bez dozoru venku nebo mají problémy s alkoholem. Organizace s podporou dárců a partnerů vyrábí přístřešky, které poskytuje charitativním organizacím nebo městům a ty je jako znalci terénu zapůjčují. Více než 700 iglou zahřálo minulou zimu lidi bez domova v devíti zemích světa, včetně České republiky. www.iglou.cz

FOND DOSTUPNÉHO BYDLENÍ

V České republice se v závažné bytové situaci nachází 83 000 lidí. Fond dostupného bydlení za pomoci půjček od drobných věřitelů nakupuje byty, které pronajímá lidem, již je potřebují. Z vybraného nájemného pak fond splácí dluh i s úroky. Minimální výše půjčky je 10 000 korun a fond s věřitelem uzavírá smlouvu na 30 let s úrokem 3 %. Bydlení je poskytováno zejména občanům Ústeckého kraje, s vytipováním pomáhá partnerská sociální služba. Stanovený férový nájem respektuje finanční možnosti nájemce na straně jedné a závazky vůči věřiteli na straně druhé. Aktuálně fond disponuje asi dvaceti byty. www.fondodostupnehobydleni.cz

POMOC JEŽKŮM

Nedávejte ježkům mléko, nebojte se, že má blechy, a nevěřte tomu, že celou noc spí. I tyto mýty vyvrací na svém webu organizace Pomoc ježkům, která se snaží dávat druhou šanci těmto savcům, kteří se v důsledku lidské činnosti ocitli v ohrožení. Pečují o osiřelá mláďata i o zraněné nebo nemocné ježky a vrací je zpět do přírody. Zároveň se organizace snaží upozorňovat na to, že ježků ubývá a mají problém najít bezpečné místo k životu. Finančně podpořit je můžete i vy. Na webu zároveň najdete informace o tom, jak poznat, kdy je ježek v nebezpečí a jak mu pomoci. www.pomocjezkum.cz

DĚTI V PARLAMENTU

Lektoři, učitelé a fanové školství stáli v roce 2008 u zrodu Centra pro demokratické učení. Od původní podpory občanství se dostali až k žákovským parlamentům, které mají za cíl děti připravovat na občanský život. V bezpečném prostředí se děti učí přijímat odpovědnost za svou práci, rozdělovat si role ve skupině nebo pracovat se zpětnou vazbou. Každoročně deset vybraných žákovských parlamentů představuje své inspirativní projekty na půdě Senátu. Projekty se zpravidla věnují charitativním tématům nebo podpoře komunitních aktivit. www.cedu.cz

DLOUHÁ CESTA

Od roku 2005 pomáhá organizace Dlouhá cesta všem, kdo přežili své děti. Vznikla se záměrem umožnit setkávání lidem, které spojuje stejný příběh. Pomoc rodinám je bezplatná a dostupná v jakémkoli časovém horizontu od ztráty dítěte. Na svém webu dává Dlouhá cesta rodinám prostor sdílet vzpomínky na své děti, pořádá svépomocná setkání i besedy a workshopy pro odbornou i laickou veřejnost. V čele organizace stála od počátku její spoluzakladatelka Martina Hráská, kterou k založení vedla osobní zkušenost se ztrátou dítěte. Řízení organizace ke konci roku 2022, po sedmácti letech v jejím čele, předává novému ředitelce. Ta v organizaci v roce 2017 začínala jako dobrovolnice. www.dlouhacesta.cz

Zázraky na počkání

Vážná diagnóza nebo stáří jsou často spojeny s pocitem, že život skončil. Hrdinové našich tří příběhů dokazují, že to může být i naopak. Honza s amyotrofickou laterální sklerózou cestuje na vozíku do hor. Pan Vladislav získal díky ponožkám pod vánočním stromkem nové přátele a čtrnáctiletý kluk s autismem proměnil život už desítkám lidí.

Text: Simona Bagarová, Mirek Čepický

Před pár lety Honza Anýž vyrážel na horské přechody po Evropě, jezdil na kole i lyžích, plaval. Tento článek vznikl na základě jeho odpovědí na několik otázek. Psal je očima přes speciální počítač. Rukama už to nezvládne ani nemluví. Nemůže se už vůbec hýbat. K životu nezbytně potřebuje přístroje a neustálou pomoc. Jeho žena Markéta proto přestala chodit do práce, aby o něj mohla naplno pečovat.

Honza Anýž trpí amyotrofickou laterální sklerózou (ALS), což je jedna z nekrutějších diagnóz, na kterou navíc neexistuje lék. Pacientům postupně ochabnou všechny svaly v těle, včetně dýchacích.

Přesto v sobě má Honzova rodina energii žít stále aktivně. Jsou úžasným příkladem obrovské touhy a chuti zažívat hezké věci navzdory hodně těžkým podmínkám. Když Honza v létě 2018 chodil po Pyreneích, cítil, že má slabší levou ruku, a byl víc unavený. Potíží přibývalo, tak se svěřil lékaři. Když zjistil svou diagnózu, byl to pro něj šok. První půlrok myslel, že mu skončil život. Pak se dozvěděl o spolku ALSA, který lidem s nemocí ALS pomáhá. Registroval se a jel na rekondiční pobyt.

„Byl tam i pacient Martin, který byl už v té době napojený na umělou plicní ventilaci, a já zjistil, že i v tomto stavu se dá chodit ven a jezdit na výlety. To mi dodalo sílu,“ popisuje Honza, co ho napadlo. Rok nato musel usednout na vozík. Jezdil sám po okolí, občas mu spadla ruka z joysticku a zůstal někde stát.

„Problém byl, že jsem tou dobou už nemohl mluvit. I když mi chtěl někdo pomoci, nemohl jsem mu říct, co potřebuji,“ popisuje Honza s tím, že všechny výpravy nakonec dopadly dobře. V březnu 2021 ztratil schopnost polykat a následně přestal i dýchat. Upadl do bezvědomí a lékaři ho dlouho oživovali. Od té doby je také trvale napojený na umělou plicní ventilaci. Po této příhodě už nedokázal řídit vozík sám, ale na výlety s rodinou stále vyráží. Občas i do zahraničí, k moři i do hor. Příští rok má v plánu italské Dolomity. Velkou pomocí jsou pro něj jeho dva synové, kterým je 13 a 17 let. Na cestách mu pomáhají a jsou pro něj i motivací.

Honzu neodradí ani to, že jsou výpravy časově náročné. Těžké je už třeba oblékání a řada dalších příprav. „Ale když se chce, všechno jde,“ je přesvědčený Honza, který aktuálně touží po akčním pečovateli, který by ho na výlety doprovázel, a po dobrém terénním vozíku. I přes vážnou diagnózu našel způsob, jak se životnímu stylu, který měl tolik rád, přiblížit.

HOLKY Z HOR

Když se Hana Hamplová spolu se svou maminkou rozhodly zapojit do projektu Ježíškova vnučata, netušily, jak velký životní zlom to bude. Z hromady přání lidí, kteří žijí v domovech seniorů, si vybraly splnit to, které měl pan Vladislav z domova seniorů v Sedlčanech.

„Vybraly jsme si ho, protože byl skromný. V přání uvedl, že všechno,

co potřebuje, má, ale že když byl malý kluk, dostával pod stromeček ponožky, a tak by si je přál dostat i teď. Ani jsme to nedočteny a už jsme brečely,“ vypráví ani ne třicetiletá sympatická slečna o začátcích nečekaného přátelství. Dárek koupily, poslaly do domova seniorů a příběh považovaly za ukončený. Zástupkyně vedoucí sedlčanského domova seniorů Lenka Kaprálová ale oběma ženám za pár dní napsala a vyřídila poděkování od pana Vladislava. Tím začalo jejich dopisování.

„Nechtěly jsme se mu hned vnucovat na návštěvu, čekaly jsme, jak se bude naše komunikace vyvíjet, a psali jsme si takhle asi dva roky,“ říká Hana a dodává, že bez paní Kaprálové by nic takového nebylo možné. Pan Vladislav špatně vidí a dopisy si bez pomoci sám nepřečte. První osobní návštěva se odehrála až po dvou letech dopisování, když si byly obě ženy jisté, že o ni pětáosmdesátiletý muž opravdu stojí. Dokonce si pro obě návštěvnice nechal od pečovatelek koupit růže a řetízky s jejich znamením horoskopu. Nenápadně zjistit, kdy se jedna i druhá narodily, bylo rovněž „tajným úkolem“ paní Kaprálové.

„První setkání bylo dojemné. Později jsme se dozvěděly, že z něj byl i pan Vladislav velmi nervózní a bylo to pro něj celé velmi emotivní. Až se pečovatelské bály, jestli se toho dočká,“ vzpomíná Hana. S rozbitím nervozity jim pak pomohlo právě to, kolik si o sobě stačili říct prostřednictvím dopisů. Přirozeně

na ně navázali a první povídání se protáhlo na více než dvě hodiny. Nebyt vzdálenosti, která přátele dělí, návštěvy by jistě probíhaly častěji. „Žijeme v Orlických horách, což je 250 km od Sedlčan, a bohužel nemůžeme jezdit často. Ale o to víc si píšeme. Vždycky se s mamkou podepisujeme, vaše holky z hor“ a pan Vladislav nám občas pošle třeba i svou fotku. Je to krásné. Zapsal se do mého života a je to přítel na dopisování, který obohatil můj život. Nevěřila jsem, že jedny ponožky pod stromečkem tohle způsobí,“ říká Hana a i paní Lenka ze sedlčanského domova potvrzuje, že tenhle příběh není běžný. „Nikdy nezapomenou popřát k narozeninám nebo poslat pohled z dovolené. Pozdravy posílají pravidelně i mně a i já je obě považují za přátele.“

I pro pana Vladislava jsou jeho „holky z hor“ důležité. „Já prakticky nikoho nemám. A jsem rád, že mi vstoupily do života. Jsou jako moje rodina,“ říká pan Vladislav a dodává, že podobné příběhy a nová přátelství nemusí být výjimkou. „Pokud budou obě strany chtít, tak se to podaří. Nejde vůbec o ty dárky.“

DOBROVOLNICTVÍ VYŽIVUJE DUŠI

„Odmalička jsme věděli, že je náš syn zvláštní, ale mysleli jsme si, že to je spíš mix českých a venezuelských genů,“

říká Bára, která se svým mužem Ernestem vychovává čtrnáctiletého syna. Na skutečnost, že by mohlo jít o autismus, je upozornil až kamarád homeopat v době, kdy bylo Ángelovi pět let. Odborný diagnostický dotazník, který si mohou lidé vyplnit na internetu, jeho postřeh potvrdil.

„Vyšlo nám asi 18 bodů z 20, nebylo pochyb, že to je autismus. Pamatuji si, že jsme tehdy seděli s Ernestem v ložnici, Ángel spal vedle nás a my jsme se na sebe podívali a říkali jsme si, s takovým údivem, že nám začíná nové životní dobrodružství.“ Od internetového dotazníku k odbornému lékařskému vyšetření uplynul rok. Bára ho označuje za ten nejtěžší v celém příběhu.

„Všechno, co jsem o autismu na internetu našla, bylo podáváno tragicky. A moje frustrace z toho, že nemůžeme v Česku najít jediného člověka, který by o autismu řekl něco přátelského, narůstala.“ Během internetového vyhledávání narazila Bára na program Son Rise, který jí a celé rodině změnil život.

„Najednou jsem se dívala na video s chlapem, který říkal, že nám gratuluje, a to byl skok z jednoho extrému do druhého. Probřečela jsem u toho hektolitry slz, protože konečně někdo pojmenoval to, co jsem hluboko v sobě cítila. To, že se narodí dítě, vnímám jako zázrak,

jako požehnání a nedokázala jsem se na to jen kvůli nějaké diagnóze začít dívat tak, že to naše požehnání je vadné. To mi vůbec nedávalo smysl.“

Než se Bára stala matkou, pracovala jako výkonná ředitelka velké mezinárodní firmy. Byla úspěšnou manažerkou, ženou, která byla zvyklá rozhodovat, řešit problémy byznysového světa a uplatňovat především své racionální uvažování, ke kterému byla vychována svými rodiči. Zároveň ale měla blízko k nejruznějším sebezvojevým technikám a tématům. Až Ángel ji a jejího muže pozval na opravdovou cestu do vlastního nitra.

„Když máš dítě s autismem, není možné, abys někdy neprožívala vztek, vyčerpání, silné emoce. Tyhle děti umí na tuto strunu zahrát opravdu přesně. A to je obrovská škola sebezpoznání. Díky Ángelovi jsem objevila další vrstvu sebe samé. Zjistila jsem o sobě, že jsem daleko citlivější, vnímavější a empatictější, než jsem si myslela. Ángel ze mě tohle všechno dokázal vytáhnout a já jsem objevila životní rovnováhu.“

Odlíšného přístupu Bára a Ernesta si začali všimnout rodiče podobných dětí i učitelé a dotazů a proseb o radu přibývalo. Před více než pěti lety se proto rozhodli založit spolek Autismus jako dar, kde své zkušenosti sdílí. Nově i prostřednictvím dokumentu Semínka dobrodětí, který ukazuje sílu dobrovolnictví. „Lidé s autismem nemají rozvinuté sociální dovednosti, připadají ostatním divní, těžko se s nimi navazují vztahy. Ale u nás za deset let působilo už na padesát dobrovolníků a víme, že to jde, a víme, co to oběma stranám dává. Ángel dokonce říká, že až jednou umřeme, bude se svými dobrovolníky. Dokument jsme přihlásili na několik festivalů, ale později bude ke zhlédnutí na YouTube, kde už je náš první film Autismus jako dar. Hledáme teď cesty, jak dokument co nejlépe zviditelnit, protože myšlenku dobrovolnictví chceme šířit dál a inspirovat lidi, aby s ním začali.“

Dobrovolnictví je totiž něco, co vyživuje duši.“ ●



Ale jo, přivezte ho, my se postaráme

Takřka na vlastní pěst se začal starat o „trosečníky“, jak říká lidem, kteří se ocitli na ulici. Ve františkánském klášteře jim poskytl zázemí, aby se mohli dát trochu do kupy, pomáhal jim zařizovat úřední dokumenty a lékařskou péči. Předloni se Pavel Šebestián Smrčina vrátil z mnohaletého působení v Moravské Třebové do farnosti uprostřed největšího sídliště v Plzni. Aby zůstal se svými přáteli z Moravské Třebové ve spojení, začal nahrávat každodenní krátká kázání. Dnes jich visí na YouTube přes šest stovek.

text Marek Šálek / foto Michal Bares

Snad můžeme prozradit, že jsme vyrůstali na stejném pražském sídlišti. Jak na svoje dětství vzpomínáš?

Asi si vybavíš, že jsme byli na tehdejší poměry trochu zvláštní rodina: naši měli čtyři děti, všichni jsme žili namačkaný v tři plus jedna... Možná i proto jsem utíkal co nejvíc ven. Chodil jsem do Sokola, což byl vlastně tajný skauting, čtěl do mičudy, lezl po stromech a později po skalách.

Vím, že jste chodili do kostela, ale chodit s rodiči na nedělní mši asi ještě nestačí k tomu, aby se člověk rozhodl, že se například neožení... Už na gymplu jsem měl potřebu dostávat se věcem na kloub a dělat věci jinak, než jsem viděl kolem sebe. Chtěl jsem něco opravdovějšího, jít na dřev. Nic mi nestačilo. Třeba za ten turistický oddíl jsem moc vděčný, ale táhlo mě to ještě jinam.

Kam?
Přitahovaly mě extrémy. Hory, skály, jeskyně... Dnes by se řeklo adrenalin, ale tehdy jsme to slovo neznali. Zpětně viděno jsem u něčeho nevydržel. Vždycky jsem tu věc vyždímal do mrtvé a řekl si: Hele, ono to tam není! A odběhl zase jinam. Až mi došlo, že takhle to nenajdu. Jako ten filmovej Forrest Gump, jsem si řekl: Proč vlastně

pořád takhle lítám jak splašeněj? Vždyť za vším, co hledám, je pořád to samý. V mém případě to byl Bůh.

Jak jsi s takovým prozřením naložil? Připomeňme, že mluvíme o době totality.

Od šestnácti jsem věděl, že chci být kněz. A dokonce jsem našemu faráři řekl, že chci být františkán. Což tehdy nešlo, takže se jen usmíval. Když se začínalo řešit, na kterou kdo půjde vejšku, mlžil jsem. A rodiče se zachovali skvěle: tušili, co se ve mně děje, ale byli taktíni a nedotírali. Tvářili se jakoby nic. Nanejvýš se doma hrála hra, že to teda zkusím na nějakou ekonomku, a víc se to nerozebíralo.

A když přišlo na lámání chleba?

Ve čtvrtáku jsem se objednal na audienci ke kardinálu Tomáškoví, což byla tehdy pro režim persona non grata. Přišel jsem do Arcibiskupského paláce na Hradčanech, on se mě zeptal „Co bys chtěl, mládenče?“ a zapnul rádio – kvůli odposlechům. Vysvětlil jsem mu, že mám před maturitou a chtěl bych být františkán. Poradil mi, ať si nejdřív odkroutím vojnu.

Což tehdy znamenalo zmizet na dva roky někde v pohraničí...

Jo. Nepodal jsem si přihlášku na vejšku, což na gymplu způsobilo údiv.

Co blbneš, vždyť máš dobrý známky, vyslechl jsem si z mnoha stran. Po maturitě jsem dělal dva měsíce lapiducha v nemocnici a v září jsem odjel k tankistům do Humenného na východní Slovensko.

Po návratu z vojny jsi začal studovat teologii v Litoměřicích. Nezklamaly tě tehdejší poměry v semináři? Mnozí duchovní to kouleli s režimem všelijak.

Jasně, museli být opatrní. Někteří z nich byli hodní pánové a mysleli to dobře, přesto jsme většinu z nich brali s rezervou. My bohoslovci jsme měli dobrou partu, ale taky jsme tušili, že i mezi námi je někdo nasazeněj. Prostě to bylo celý divný. Ve třetím ročníku se chválabohu ten systém zhroutil.

DĚLAT TO PO SVÉM

Sešli jsme se na farnosti v bývalé mateřské školce uprostřed největšího sídliště v Plzni. Jak jste se tady vy františkáni ocitli?
Po listopadu 1989 nám stát vrátil klášter v centru Plzně, ale nechtěli jsme tam jít. Oprava by stála nejmíň dvě stě milionů, které jsme neměli. Taky se nám nelíbila představa, že zbytek života strávíme jako políři na stavbě. Naše poslání je jiné, chceme být co nejbliž lidem. Tak jsme ten areál nechali plzeňské diecézi a šli do bytu

v paneláku tady na Lochotíně. Jenže jsme se tam brzy nevešli, na chodbě před dveřmi bývalo třeba dvacet párů bot. Naštěstí jsem narazil na inzerát, že Škoda Plzeň prodává zrušenou mateřskou školku.

Váš web uvádí, že stálou posádku tvoří tři františkáni. Jak tu budovu využíváte?

Vznikla tady hodně živá komunita, pořád sem někdo chodí – ať už přímo na mše, ke zpovědi, nebo i pomáhat s provozem a údržbou. Odehrává se tady řada setkání, funguje tu velký skautský oddíl ve dvou klubovnách. Je to fajn místo, které využívají plzeňáci ze širokého okolí. Hodně toho farníci podnikají společně – hlídají si děti, jezdí spolu na výlety a na dovolenou, prostě taková velká rodina.

Jsou mezi nimi i lidé ze zdejšího sídliště?

V tomhle se naše očekávání příliš nezaplnila. Ukázalo se, že lidi na takhle velkých sídlištích nemají větší potřebu se družít, víc si hledí soukromí.

Předtím jsi sedmnáct let působil v Moravské Třebové, která má necelých deset tisíc obyvatel. Čekal jsi, že i ve městě této velikosti narazíš na bezdomovectví?

Už ani nevím. Ale na rozdíl od větších měst tam tehdy příliš nefungovaly charitativní a sociální služby. A kdo jiný by měl začít s pomocí takhle zuboženým lidem než františkán, že jo?

Co bylo nejnaléhavější, čím jsi začal?

První je umožnit, aby se dotyčný umyl, čistě oblékl, najedl a dostal postel. A dát mu najevo, že ho vnímáš jako člověka, protože lidé bez domova obvykle nejvíc trpí ztrátou sebeúcty – připadají si provinile, stydí se. Akutní bývá i nutnost lékařské péče.

Někteří lidé v tvój péči zůstávali i dlouhé měsíce.

Bylo to různé. Když se aspoň trochu zmátořili, bylo potřeba začít vyřizovat úřední záležitosti. Většinou u sebe



Pavel Šebestián Smrčina

Římskokatolický kněz, toho času vede farnost Plzeň - Severní předměstí. V letech 2003-2020 působil v Moravské Třebové, kde otevřel františkánský klášter lidem ve složitých životních situacích. „Nejdřív musíš něco začít dělat. Ono se pak ukáže, jestli je to životaschopné,“ říká a dodává: „Jsme rozmísaná společnost. Zvykli jsme si, že na všechno je nějaká instituce, dotace, granty... Přitom se stačí rozhlídnout a vidíš, do čeho je potřeba se pustit.“

nemají žádné doklady, takže nemohou dosáhnout na řadu vymožeností, které my ostatní považujeme za samozřejmé, včetně sociálních a zdravotních příspěvků.

Jak reagovalo na tuhle tvoji iniciativu okolí, například vedení města?

Zkraje nic moc. Postupně ale bylo vidět, že se ti lidi, který každý znal jako věčně ožralé pobudy z místního parku, začínají měnit. Najednou byli střízliví, chodili slušně oblečení... První otočili policajti měšťáci.

Jak si to vysvětluješ?

Začaly jim odpadávat noční výjezdy kvůli výtržnostem. Jenže co

s bezdomovcem, o kterého nikdo nestojí? Jasně, je tady radnice, nemocnice, policie... Ve finále se ale o takového člověka nepostaral nikdo. Zato když zavolali v deset večer faráři, uslyšeli: Ale jo, přivezte ho, my se postaráme. A najednou mě páni policajti začali zdravít, protože věděli, že jsem jedinej, kterej si toho potácejícího se promrzlýho dědu, kterej nemá občanku, k sobě vezme.

Dostal jsi také cenu Laskavec od Nadace Karla Janečka.

To taky hodně pomohlo. Představuju si ty domácí debaty: Mámo/táto, ten divnej černoprdelník, kterej se tahá s bezdomovcem, byl v televizi! Takže i úředníci, kteří na mě koukali skrz prsty, že jim tam tahám smraďochy, a ještě jsem na ně nepříjemnej, byli najednou milejší.

Neuvažoval jsi o spolupráci s nějakou zavedenou institucí nebo neziskovkou?

Z katolické charity, která v té době ve Třebové začala rozšiřovat svoji činnost, mi vzkázali: Pojd' pod nás! Jít do sociálních služeb ale znamená mít tisíc papírů a razítek, desetkrát větší rozpočet, tři klienty na dva zaměstnance... Zcvoknul bych se z toho. Nepohrdám tím, že to někdo dělá jinak. Ale já jsem františkán, a když si vezmu, že jsem to dělal takhle na koleni, účinnost nebyla vůbec špatná. Míval

jsem tam i šedesát lidí najednou, celkem se jich tam za ty roky protočilo přes dvě stě.

Takhle to v Moravské Třebové funguje pořád?

Dneska už ti lidé bydlí nejen v klášteře, ale i na dalších dvou farech, mají nájemní smlouvy. Spolupracujeme s podpůrnými organizacemi, jsme napojeni na potravinovou banku, úřady nás berou jako partnery. Ale pořád si nechceme nechat vzít svobodu dělat to po svém, víc podomácku. Když občas někdo přišel a říkal „To ale nesmíte, to musíte tohle a takhle“, odpovídal jsem, částečně s nadsázkou: Ne. Tohle je republika klášter, tady platí jiné zákony. Můžu u sebe nechat člověka přespat zadarmo a hotovo, nikdo mi do toho nebude kecat.

Poznal jsi příběhy lidí z okraje dost zblízka. Mohl bys porovnat, čím se jejich trápení liší od toho, co sužuje většinovou, hmotně zabezpečenou společnost?

Situace těch trosečnicků bývá opravdu bezvýhodná a je za tím prstenec souvislostí, který začíná deprivací z dětství a vede přes různé typy závislosti až k dluhům a exekucím. Ale pak je tam ještě něco, co se vyskytuje i v naší kultivované společnosti, jen to dokážeme šikovněji schovávat.

Co to je?

Každý chceme být milovaný, nebo aspoň přijímaný, mít své místo na slunci a možnost prosadit si svou. A jsme podobně nešťastní, když se to nedaří.

Čili i my, kdo máme kde bydlet a materiálně nám skoro nic nechybí?

Když má člověk komfort, může snadněji propadnout bezpodstatnosti. Neváží si své situace, usiluje o nesmysly, jeho hodnotový systém je beztvářý, až srandovní. Popravdě řečeno, mě s těmi mými Třebovskými bylo svým způsobem příjemnější, protože jsem víc věděl, na čem jsem. Všechno bylo čitelnější. V běžné společnosti musím pořád něco dešifrovat. Když se třeba

Pořád si nechceme nechat vzít svobodu dělat to po svém, víc podomácku. Tohle je republika klášter.

někdo usmívá a říká „rád tě vidím“, jak to tak doopravdy myslí.

CHVÁLA STŘEDNÍ CESTY

Před časem jsi začal natáčet videa, dnes už jich na YouTube visí přes šest stovek. Jak tě to napadlo?

Když jsem odcházel z Třebové do Plzně, říkali mladí farníci: Šébo, ty si odjedeš do Plzně, ale co my tady? A vymysleli tohle, abychom zůstali aspoň nějak v kontaktu. Nejdřív mi bylo proti srsti natáčet sám sebe, ale pak jsem zjistil, že stačí si v hlavě odfiltrovat, že tam je kamera. Prostě to natočím, odkliknu a dál už se nestarám.

První videa jsi natáčel během jízdy autem.

Rád řídím, je to pro mě relax. Proto mi vyhovovalo dělat ty promluvy rovnou za volantem – hezky se mi za jízdy přemýšlí, navíc jsem efektivně využíval čas. Pak mi ale někdo vyprášil kožich, že bych mohl dostat pokutu, tak jsem toho nechal. Někdy mě to mrzí. Nedávno mi kamarád na cestu do Francie půjčil auto s adaptivním tempomatem, mohl jsem těch kázáníček namluvit třeba dvacet.

Všiml jsem si, že aktuálním a politicky zabarveným tématům, jako je válka na Ukrajině nebo ekonomická krize, se věnuješ jen zřídka.

Má to svůj důvod. Nemám úplně jasno v tom, kde leží hrana, za kterou už se nechci pouštět. Myslím, že moje role není stavět se na nějakou stranu. Občas mám potřebu s lidmi zatrást, aby se probrali, ale to se týká spíš naší každodennosti. Navíc mi přijde,

že často sledujeme v médiích hrozné věci, a přitom nemáme možnost s tím cokoli dělat. Zvykáme si být svědky příšerností, ale bez možnosti je ovlivnit. A být pouhými pozorovateli nic dobrého nepřináší.

Co navrhuješ místo toho?

Zajímat se víc jeden o druhého. A konečně i o sebe. Zrovna dneska jsem navštívil známého, který do mě pořád něco hučel o prezidentských volbách, o Putinovi... Až jsem ho přerušil: „A co ty? Jak se máš? Co doma?“ Přijde mi, že často utíkáme k všelijakým tématům, abychom nemuseli mluvit o sobě a o svých vztazích. Ty jsou přitom základem úplně všeho.

Hodně se teď skloňuje sousloví „rozdělená společnost“.

Jak to vnímáš ty?

Vidím, že lidem dojde hrabe z různých dezinformací. Staré moudro zní: kde ubývá víry, přibývá pověry. Jinak řečeno: kde ubývá vyvážených postojů, přibývá těch opačných. Takže pokud nabírají vrch extrémní proudy, usvědčuje nás to v tom, že chybí zdravá střední cesta.

Co si pod zdravou střední cestou představíš?

Asi se budu opakovat, ale já ji vidím tak, že se budeme víc starat o všechno to, co máme na dosah – ať už jsou to naše vztahy, nebo to, jak to vypadá kolem našeho baráku.

Daří se ti to naplňovat, jít vlastním příkladem?

Hele, já se nezastávím. Pořád s někým vedu hovory, zpovídám, organizuju. Teď mám na sobě ten náš hábit, ale jinak mě najdeš spíš v montérkách, jak vezu písek, míchám maltu, kácím stromy, štípu dříví. Dostali jsme do správy tři kostely v okolí a dvě fary, nedávno jsme potřebovali ubytovat ukrajinskou rodinu, tak jsme dělali koupelnu, kuchyň, topení... V Třebové jsem dostal od farníků na rozloučenou bicykl, prý abych v té Plzni neshnil. Za dva roky jsem na něj pořádně nesesnul! ●

Dětská přání a Johnny Depp

1 Kdy jste se poprvé setkala s filantropií?

V dětství se u nás používal termín dobročinnost a mám ho spojený zejména s životem v protestantském sboru. Babička nám dětem dávala minci, abychom se stali součástí zázraku a cítili, co znamená „obdarovat“.

2 Jak se od roku 2015, kdy vznikl nadační fond Zlatá ryбка, proměnila přání dětí, kterým pomáháte?

V podstatě nijak viditelně. Stále stejně nás překvapují tím, co si skutečně z hloubi duše přejí, když jim do toho nikdo nemluví. Jistě, posunuly se technologie a děti si často rády přejí nejnovější vychytávky. Ale co se nemění, je osobitost mnohých přání. To, že někdo nejvíc touží po převleku oblíbené postavy, aby se jí mohl sám stát. A jiný zažije největší pocit naplnění, když jede za polární září. Rádost se nedá porovnávat, měřit penězi ani hodnotit rozumem. Je čistě individuální.

3 Proč je důležité plnit dětská přání? Co se snažíte v dětech a rodičích podpořit?

Splněná přání jsou o naději, kterou všichni potřebujeme. Tím, že se dítě a jeho blízcí těší a chystají, něco silného spolu prožijí a následně na to mohou vzpomínat, dostávají šanci oprostít se aspoň na chvíli od světa nemocnic, hadiček a vyšetření. Znamená to pro ně nádech v těžkém období a návrat do normálního světa. Podle průzkumu organizace Make

a Wish dokonce 65 % zdravotníků má za to, že splněné přání zvyšuje šanci dítěte na přežití vážné nemoci. Může fungovat jako zkušenost, že zázraky se dějí.

4 Kdybyste měla neomezeně času a peněz, čemu byste je věnovala?

Asi bych nedělala nic moc jiného. Věnovala bych je Zlaté rybce, aby mohla i v budoucnu splnit jakékoli přání všem vážně nemocným dětem.



OTÁZEK KARIN POSPÍŠILOVÁ

V roce 2005 byla jednou ze zakladatelek sdružení Lékořice s posláním přinést do nemocnic více lidského přístupu. V roce 2008 iniciovala v Thomayerově nemocnici vznik prvního Centra podpůrné péče, zastřešujícího dobrovolnický program, duchovní péči i herní terapii. Od roku 2015 je ředitelkou organizace Zlatá ryбка, kterou založili manželé Katarína a Ondřej Vlčkoví.
www.zlatarybka.cz

5 Setkala jste se někdy s přáním, které jste splnit nedokázali?

Málokdy. Překvapovalo mě, co vše je možné, když se zapojí šikovní lidé. Brzy oslavíme 1 000. splněné přání, a když odmyslím zdravotní překážky, sny, které jsme splnit nedokázali, bych spočítala na prstech. Jeden typ přání bývá oříškem – setkání s celebritou. S některými je dohoda nereálná nebo výsledek bývá napínavý.

6 Setkala jste se spoustou dětí. Co jste se o nich dozvěděla?

Že jsou všechny stejné – zdravé i nemocné. Když jim dáme prostor, mají nekonečnou fantazii a veliké srdce.

7 A co jste se za tu dobu, co Zlatou rybku vedete, dozvěděla o sobě?

Že toužím dobré věci dělat dobře a že mě čím dál víc baví pracovat v týmu.

8 Zlatá ryбка v pohádkách plní tři přání. Jaká by byla ta vaše?

Zdraví fyzické i duševní. Moudrost k využití dnů, které mám. Citlivost.

9 Zažila jste něco, o čem byste řekla, že to byl zázrak?

Existence Rybky je zázrak! Magickým okamžikem bylo letošní setkání malé snílky s Johnnym Deppem. Nejenže jí věnoval víc než hodinu, vlastní náramek a spoustu pozornosti, ale odehrálo se to přesně 7 let poté, co jsme si s kolegyní řekly: „Kdyby se nám podařilo uskutečnit setkání dítěte s Johnnym Deppem. To by byl sen, vid?“

UMĚNÍ DAROVAT THE ART OF GIVING

Vychází díky podpoře Ivany a Tomáše Janečkových, Martina Kulíka, Lenky a Roberta Schönfeldových a dalších

Šéfredaktorka: Simona Bagarová

Redakční rada: Lucia Brinžanik, Mirek Čepický, Dagmar Goldmannová, Nora Grundová, Ivana Janečková, Zdeněk Mihalco, Mikoláš Orlický, Lenka Schönfeldová, Marek Šálek

Ilustrace: Eva Chmelová • Produkce: Lenka Stoláriková, Adéla Vojáčková

www.nadacevia.cz/umenidarovat